

I

(Beslutninger og resolutioner, henstillinger og udtalelser)

HENSTILLINGER

RÅDET

RÅDETS HENSTILLING

af 15. marts 2018

om en europæisk ramme for effektive lærlingeuddannelser af høj kvalitet

(2018/C 153/01)

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR —

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 166, stk. 4, og artikel 292, sammenholdt med artikel 153, stk. 2, og artikel 153, stk. 1, litra b),

under henvisning til forslag fra Europa-Kommissionen, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) Effektive lærlingeuddannelser af høj kvalitet, der fører til en kombination af jobrelaterede færdigheder og kompetencer, arbejdsbaseret erfaring og læring samt nøglekompetencer, letter unges adgang til arbejdsmarkedet og voksnes karrierefremskridt og overgang til beskæftigelse. De udgør en del af de formelle erhvervsuddannelsessystemer, og de eksisterer parallelt med andre arbejdsbaserede lærings- og/eller erhvervsuddannelsesforløb.
- (2) Veltilrettelagte lærlingeuddannelsesordninger er til gavn for både arbejdsgivere og lærlinge og styrker forbindelsen mellem arbejdsliv og uddannelse. Med høje kvalitetsstandarder undgås det, at lærlingeuddannelser bliver rettet mod lavt kvalificerede job og ringe uddannelse, hvilket skader deres omdømme. Lærlingeuddannelser af høj kvalitet er ikke blot en vej til ekspertise, men kan også bidrage til at fremme aktivt medborgerskab og social inklusion ved at integrere personer med forskellig social og personlig baggrund på arbejdsmarkedet.
- (3) Effektive lærlingeuddannelser af høj kvalitet oprettes gennem strukturerede partnerskaber med deltagelse af alle relevante interessenter, navnlig arbejdsmarkedets parter, virksomheder, formidlingsorganer såsom handels-, industri- og håndværkskamre, faglige organisationer og sektororganisationer, erhvervsuddannelsesinstitutioner, ungdoms- og forældreorganisationer samt lokale, regionale og nationale myndigheder. Siden 2013 har Kommissionen i samarbejde med medlemsstaterne og de relevante interesseparter styrket lærlingeuddannelsernes udbud, kvalitet og image gennem den europæiske alliance for lærlingeuddannelser, hvilket indtil nu har skabt mere end 700 000 tilbud om lærlingeuddannelser, praktikophold eller første job. Virksomhedsstyrede initiativer som den europæiske ungdomspagt har skabt flere tilbud og bidraget til at fremme partnerskaber mellem erhvervsliv og uddannelsesinstitutioner i hele EU.
- (4) De europæiske tværfaglige arbejdsmarkedsparter har indsamlet dokumentation om kvaliteten og omkostningseffektiviteten af lærlingeuddannelser via deres parallelle arbejde og deres fælles erklæring »Towards a Shared Vision of Apprenticeships« fra juni 2016, som var grundlaget for udtalelsen om »A Shared Vision for Quality and Effective Apprenticeships and Work-based Learning«, som Det Rådgivende Udvalg for Erhvervsrettet Uddannelse vedtog den 2. december 2016.
- (5) Med henblik på at sikre en endnu dybere og bredere inddragelse af interessenter afholdt Kommissionen høringer i to omgange, den 30. marts og den 7. juni 2017, med europæiske tværfaglige og sektorspecifikke arbejdsmarkedsparter samt handels-, industri- og håndværkskamre.

- (6) Den europæiske referenceramme for kvalifikationer (EQF), der oprindeligt blev oprettet i 2008 og revideret i 2017 ⁽¹⁾, forbedrer gennemsigtigheden, sammenligneligheden og overførbareheden af borgeres, herunder lærlinges, kvalifikationer.
- (7) Ved Europa-Parlamentets og Rådets henstilling af 18. juni 2009 om fastlæggelse af en europæisk referenceramme for kvalitetssikring af erhvervsuddannelserne ⁽²⁾ blev der oprettet et referenceinstrument, der kan hjælpe medlemsstaterne med at fremme og overvåge løbende forbedring af deres erhvervsuddannelsessystemer.
- (8) Gennem det europæiske kvalitetscharter for praktikophold og lærepladser fra 2012 opfordrede Det Europæiske Ungdomsforum de europæiske lande, de europæiske institutioner og arbejdsmarkedsparter til at oprette eller styrke de juridiske kvalitetsrammer for lærlingeuddannelser.
- (9) I Rådets henstilling af 22. april 2013 om oprettelsen af en ungdomsgaranti ⁽³⁾ opfordres medlemsstaterne til at sikre, at alle unge under 25 år modtager et kvalitetstilbud om beskæftigelse, videreuddannelse, en læreplads eller et praktikophold senest fire måneder efter, at de er blevet arbejdsløse eller har forladt det formelle uddannelsessystem.
- (10) De europæiske arbejdsmarkedsparter, Europa-Kommissionen og det litauiske formandskab for Rådet for Den Europæiske Union gav tilsagn om at bidrage til udbuddet, kvaliteten og tiltrækningskraften af lærlingeuddannelser i en fælles erklæring om den europæiske alliance for lærlingeuddannelser den 2. juli 2013.
- (11) Det bemærkes i Rådets erklæring om den europæiske alliance for lærlingeuddannelser fra den 15. oktober 2013, at lærlingeuddannelsers effektivitet og tiltrækningskraft bør fremmes ved at lade dem følge en række fælles vejledende principper.
- (12) Rådets henstilling om en kvalitetsramme for praktikophold ⁽⁴⁾, som blev vedtaget den 10. marts 2014, fastlægger en række principper med henblik på at forbedre kvaliteten af praktikophold uden for formel uddannelse.
- (13) I henhold til Københavnprocessen for europæisk samarbejde om erhvervsuddannelse gjorde Rigakonklusionerne af 22. juni 2015, der blev godkendt af ministrene med ansvar for erhvervsrettet uddannelse, arbejdsbaseret læring i enhver form, med særlig opmærksomhed på lærlingeuddannelser, og udvikling af kvalitetssikringsmekanismer til to af de fem europæiske prioriteter for perioden 2015-2020.
- (14) Arbejdsgruppen om erhvervsuddannelse 2020 har udarbejdet 20 vejledende principper for højtydende lærlingeuddannelser og arbejdsbaseret læring i mandatperioden 2014-2015.
- (15) I sin betænkning af 4. marts 2016 om Erasmus+ og andre redskaber til fremme af mobiliteten i forbindelse med erhvervsuddannelse — en livslang læringstilgang opfordrede Europa-Parlamentet til iværksættelse af foranstaltninger for at sikre kvalitetsstandarder for lærlingeuddannelser.
- (16) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/589 ⁽⁵⁾ fastsætter, at lærlingeuddannelser baseret på en ansættelseskontrakt kan offentliggøres på Eures — den europæiske portal for jobmobilitet — fra og med maj 2018.
- (17) I sin meddelelse af 10. juni 2016 om »En ny dagsorden for færdigheder i Europa« understregede Kommissionen sin støtte til arbejdsmarkedets parter med henblik på at videreføre resultaterne af deres fælles projekter, f.eks. fastsættelsen af en kvalitetsramme for lærlingeuddannelser.
- (18) I Kommissionens meddelelse »Investering i Europas unge« af 7. december 2016 ⁽⁶⁾ opfordredes der til en fornyet indsats for at hjælpe unge med at få den bedst mulige start i livet ved at investere i deres viden, færdigheder og erfaringer og hjælpe dem med at finde eller uddanne sig til deres første arbejde. Formålet var at hjælpe de unge med at udnytte muligheder, blive godt integreret i samfundet og blive aktive borgere samt få et vellykket arbejdsliv, bl.a. gennem en kvalitetsramme, der skitserer de vigtigste principper for lærlingeordninger.
- (19) Romerklæringen af 25. marts 2017 omfatter et tilsagn om at arbejde hen imod en Union, hvor unge får den bedste uddannelse og kan studere og finde beskæftigelse på hele kontinentet.

⁽¹⁾ EUT C 189 af 15.6.2017, s. 15.

⁽²⁾ EUT C 155 af 8.7.2009, s. 1.

⁽³⁾ EUT C 120 af 26.4.2013, s. 1.

⁽⁴⁾ EUT C 88 af 27.3.2014, s. 1.

⁽⁵⁾ EUT L 107 af 22.4.2016, s. 1.

⁽⁶⁾ COM(2016) 940 final.

- (20) Den europæiske søjle for sociale rettigheder, der blev proklameret den 17. november 2017, omfatter en række principper til støtte for fair og velfungerende arbejdsmarkeder og velfærdssystemer, bl.a. retten til inkluderende uddannelse og livslang læring af høj kvalitet, for at sikre færdigheder og kompetencer, som er relevante for arbejdsmarkedet og for deltagelse i samfundet.
- (21) Kommissionens forslag til Rådets henstilling om sporing af færdiguddannede, der blev vedtaget den 30. maj 2017, har til formål at forbedre tilgængeligheden af kvalitative og kvantitative oplysninger om, hvad færdiguddannede, herunder lærlinge, gør, efter at de har afsluttet deres uddannelse.
- (22) De europæiske struktur- og investeringsfonde (2014-2020), navnlig Den Europæiske Socialfond (ESF) og Den Europæiske Fond for Regionaludvikling (EFRU), samt Erasmus+, EU's program for virksomheders konkurrenceevne og små og mellemstore virksomheder (Cosme), EU-programmet for beskæftigelse og social innovation (EaSI) og ungdomsbeskæftigelsesinitiativet yder støtte til lærlingeuddannelser.
- (23) For nylig opfordrede Europa-Parlamentet og interessenter Kommissionen til at fremme langsigtet mobilitet for lærlinge på tværs af EU og derved give unge mulighed for at udvikle både jobspecifikke færdigheder og nøglekompetencer. Kommissionen reagerede ved i programmet Erasmus+ at indføre en ny aktivitet kaldet Erasmus Pro, der specifikt støtter længere praktikophold i udlandet.
- (24) I sine rapporter om ungdomsgarantien fra 2015 og 2017 anbefaler Den Europæiske Revisionsret, at Kommissionen udvikler kvalitetskriterier for lærlingeuddannelser og andre tilbud, der støttes med dette initiativ.
- (25) En fælles forståelse blandt medlemsstaterne af, hvad der definerer effektive lærlingeuddannelser af høj kvalitet, understøtter deres bestræbelser på at reformere og modernisere lærlingeordningerne, som giver et særdeles godt lærings- og karriereløb. En fælles forståelse bidrager til at øge den gensidige tillid og fremmer dermed lærlinges grænseoverskridende mobilitet.
- (26) Det overordnede mål med denne henstilling er at forbedre lærlinges muligheder for at finde beskæftigelse og opnå personlig udvikling og at bidrage til udviklingen af en højt kvalificeret arbejdsstyrke, som imødekommer behovene på arbejdsmarkedet.
- (27) Det specifikke mål er at skabe en sammenhængende ramme for lærlingeuddannelser baseret på en fælles forståelse af, hvad der definerer kvalitet og effektivitet, idet der tages hensyn til forskellene og traditionerne inden for erhvervsuddannelsessystemerne og de politiske prioriteter i de forskellige medlemsstater.
- (28) Denne henstilling berører ikke medlemsstaternes beføjelser til at opretholde eller indføre mere vidtgående bestemmelser for lærlingeuddannelser end dem, der anbefales her, eller til at opretholde eller udvikle andre former for arbejdsbaseret læring og/eller erhvervsuddannelse uden for henstillingens anvendelsesområde og i den forbindelse helt eller delvist at anvende de kriterier, der er fastsat nedenfor —

VEDTAGET DENNE HENSTILLING:

Medlemsstaterne bør i overensstemmelse med national lovgivning og i tæt samarbejde med interessenter sikre, at lærlingeordningerne tilrettelægges efter arbejdsmarkedets behov og skaber fordele for både lærlinge og arbejdsgivere ved at bygge på de kriterier for effektive lærlingeuddannelser af høj kvalitet, der er fastsat nedenfor.

I denne henstilling, og uden at dette berører den nationale terminologi, forstås ved lærlingeuddannelser formelle erhvervsuddannelsesordninger

- a) som kombinerer læring i uddannelsesinstitutioner med omfattende arbejdsbaseret læring i virksomheder og på andre arbejdspladser
- b) som fører til nationalt anerkendte kvalifikationer
- c) som er baseret på en aftale, der fastsætter lærlingens, arbejdsgiverens og, hvor det er relevant, erhvervsuddannelsesinstitutionens rettigheder og forpligtelser, og
- d) hvor lærlingen aflønnes eller på anden måde kompenseres for den arbejdsbaserede del.

Kriterier for lærings- og arbejdsforhold

Skriftlig aftale

1. Inden påbegyndelsen af lærlingeuddannelsen bør der indgås en skriftlig aftale, der fastsætter lærlingens, arbejdsgiverens og, hvor det er relevant, erhvervsuddannelsesinstitutionens rettigheder og forpligtelser for så vidt angår lærings- og arbejdsforhold.

Læringsresultater

2. Levering af et sæt omfattende læringsresultater fastsat i henhold til national lovgivning bør aftales mellem arbejdsgivere og erhvervsuddannelsesinstitutioner og, hvor det er relevant, fagforeninger. Dette bør sikre en balance mellem jobspecifikke færdigheder og kompetencer, viden og nøglekompetencer for livslang læring, som støtter både lærlingenes personlige udvikling og deres livslange karrieremuligheder med henblik på tilpasning til ændrede karrieremønstre.

Pædagogisk støtte

3. Der bør udpeges undervisere i virksomhederne, som skal arbejde tæt sammen med erhvervsuddannelsesinstitutioner og lærere med henblik på at give lærlingene vejledning og sørge for gensidig og regelmæssig feedback. Lærere, undervisere og mentorer, specielt inden for mikrovirksomheder og små og mellemstore virksomheder, bør støttes med henblik på ajourføring af deres færdigheder, viden og kompetencer, så de kan uddanne lærlingene i overensstemmelse med de seneste undervisnings- og uddannelsesmetoder og arbejdsmarkedets behov.

Arbejdspladsen

4. En væsentlig del af lærlingeuddannelsen, dvs. mindst halvdelen af den, bør finde sted på arbejdspladsen og, hvis det er muligt, med mulighed for at gennemføre en del af arbejdsplads erfaringen i udlandet. Målet er, under hensyntagen til de forskellige nationale ordninger, gradvist at øge den del af lærlingeuddannelsen, der består af læring på arbejdspladsen.

Løn og/eller godtgørelse

5. Lærlinge bør modtage betaling eller på anden måde kompenseres i overensstemmelse med de nationale eller sektorielle bestemmelser eller kollektive overenskomster, hvis sådanne findes, og under hensyntagen til aftaler om omkostningsdeling mellem arbejdsgivere og offentlige myndigheder.

Social beskyttelse

6. Lærlinge bør have ret til social beskyttelse, herunder den nødvendige forsikring, i overensstemmelse med national lovgivning.

Arbejds-, sundheds- og sikkerhedsforhold

7. Den arbejdsplads, som praktikopholdet gennemføres på, bør overholde alle relevante regler og bestemmelser om arbejdsforhold, navnlig lovgivningen om sundhed og sikkerhed.

Kriterier for rammebetingelser

Reguleringsmæssige rammer

8. Der bør indføres en klar og sammenhængende reguleringsmæssig ramme, som bygger på en fair og afbalanceret partnerskabstilgang, herunder en struktureret og gennemsigtig dialog mellem alle relevante interesseparter. Dette kan omfatte akkrediteringsprocedurer for virksomheder og arbejdspladser, der tilbyder lærlingeuddannelser, og/eller andre foranstaltninger til sikring af kvaliteten.

Inddragelse af arbejdsmarkedets parter

9. Arbejdsmarkedets parter, herunder, hvor det er relevant, på sektorniveau og/eller formidlingsorganer, bør inddrages i udformningen, forvaltningen og gennemførelsen af lærlingeordninger i overensstemmelse med de nationale ordninger for arbejdsmarkedsrelationerne og national uddannelsespraksis.

Støtte til virksomheder

10. Der bør overvejes økonomisk og/eller ikkeøkonomisk støtte til navnlig mikrovirksomheder og små og mellemstore virksomheder for at skabe omkostningseffektive lærlingeuddannelser for virksomhederne under hensyntagen til, hvor det er relevant, aftaler om omkostningsdeling mellem arbejdsgivere og offentlige myndigheder.

Fleksible forløb og mobilitet

11. For at lette adgangen bør der i adgangskravene til lærlingeuddannelserne tages hensyn til relevant uformel og ikke-formel læring og/eller, hvor det er relevant, gennemførelsen af forberedende programmer. Kvalifikationer, der er erhvervet gennem lærlingeuddannelser, bør medtages i nationalt anerkendte kvalifikationsrammer, der er knyttet til den europæiske referenceramme for kvalifikationer ⁽¹⁾. Lærlingeuddannelser bør give adgang til andre læringsmuligheder, herunder højere uddannelsesniveauer, karriereforløb og/eller, hvor det er relevant, akkumulering af merit. Tværnational mobilitet for lærlinge, enten på arbejdspladsen eller i erhvervsuddannelsesinstitutionerne, bør gradvist fremmes som en del af kvalifikationerne i lærlingeuddannelsen.

Erhvervsvejledning og oplysningsaktiviteter

12. Der bør tilbydes erhvervsvejledning, mentorordninger og læringsstøtte før og under lærlingeuddannelsen for at sikre vellykkede resultater, forebygge og mindske frafald samt støtte lærlingene i på ny at tage del i relevante erhvervsuddannelsesforløb. Lærlingeuddannelser bør fremmes som et attraktivt læringsforløb gennem oplysningsaktiviteter rettet mod en bred målgruppe.

Gennemsigtighed

13. Lærepladstilbud i og mellem medlemsstaterne bør være gennemsigtige og adgangen til dem sikres, herunder med støtte fra offentlige og private arbejdsformidlinger samt andre relevante organer og, hvor det er relevant, ved at anvende EU-værktøjer såsom Eures i henhold til Euresforordningen.

Kvalitetssikring og sporing af lærlinge

14. Der bør indføres kvalitetssikring under hensyntagen til den europæiske referenceramme for kvalitetssikring af erhvervsuddannelse ⁽²⁾, herunder en proces, der giver en gyldig og pålidelig vurdering af læringsresultaterne. Lærlingenes beskæftigelse og karriereudvikling bør kunne følges i overensstemmelse med national og europæisk lovgivning om databeskyttelse.

Gennemførelse på nationalt plan

Med henblik på gennemførelsen af denne henstilling bør medlemsstaterne inden for dens anvendelsesområde:

15. fremme aktiv inddragelse af arbejdsmarkedets parter i udformningen, forvaltningen og gennemførelsen af lærlingeordninger i overensstemmelse med de nationale ordninger for arbejdsmarkedsrelationerne og national uddannelsespraksis
16. sikre lige adgang, fremme ligestilling mellem kønnene og bekæmpe forskelsbehandling i lærlingeordninger
17. medtage de relevante gennemførelsesforanstaltninger i de nationale reformprogrammer inden for rammerne af det europæiske semester
18. tage hensyn til disse rammebestemmelser, når der gøres brug af EU-finansiering og -instrumenter til støtte for lærlingeuddannelser.

Kommissionen bør yde den nødvendige støtte, bl.a. gennem følgende foranstaltninger:

Støttetjenester

19. Udvikling af en række støttetjenester, der skal fremme videndeling, netværkssamarbejde og gensidig læring, for at bistå medlemsstaterne og relevante interessenter med at gennemføre lærlingeordninger i overensstemmelse med denne ramme. Dette bør omfatte yderligere behov for uddannelse af erhvervsuddannelseslærere og -undervisere i digitale innovationer inden for lærlingeuddannelser.

Oplysning

20. Fremme af lærlingeuddannelsers kvalitet og tiltrækningskraft samt et positivt image blandt unge, deres familier og arbejdsgivere gennem oplysningskampagner såsom den europæiske uge for erhvervskompetencer.

⁽¹⁾ EUT C 189 af 15.6.2017, s. 15.

⁽²⁾ EUT C 155 af 8.7.2009, s. 1.

Finansiering

21. Støtte til gennemførelsen af denne henstilling gennem relevant EU-finansiering i overensstemmelse med den relevante retlige ramme.

Opfølgning

22. Overvågning af gennemførelsen af denne henstilling med støtte fra Det Rådgivende Udvalg for Erhvervsrettet Uddannelse, som er et trepartsudvalg, på grundlag af de eksisterende overvågningsinstrumenter, der anvendes inden for rammerne af det europæiske semester.
 23. Aflægning af rapport til Rådet om gennemførelsen af rammen inden for tre år fra vedtagelsesdatoen.
-